

Könyvespolc

KAUKÁZUSI KRÉTAKÖR NEVELŐKÖZÖSSÉG - EDUCOM PÁLYÁZAT 1990.

A kötet a Nevelőközösség – EDUCOM és az „Alapítvány az örökbefogadó és nevelőszülőkért” közös kiadása és a Nevelőközösség – EDUCOM pályázat jeligés anyagainak felhasználásával készült. A tíz fejezetre osztott könyv, tíz jeligés anyagot dolgoz fel. A fejezetcímeknek a beküldött pályázatok jeligéit választották a kötet összeállítói. Az egyik ilyen jelige – amely a könyvben fejezetcím – a Kaukázusi krétakör a 187 oldalas tanulmány címodalára is felkerült Kaukázusi krétakör. E szimbólumot, azt hiszem, sokan ismerik. A nevelőanya és a vérszerinti anya két oldalról húzza a gyermeket, aki egy krétakörben áll. A bírácoknak azt kell eldönteniük, kinek ítélik a gyermeket. Nos, ahelyett, hogy a történet pontos, ki tudja hányadik leírásába, s a tanulságok elemzésébe belemerülnénk, szomorúan kell megállapítanunk, hogy hazánkban sok-sok krétakör van, sok-sok gyerekkel, de a „ki legyen a nevelőszülő” - civódásnak számos esetben nyoma sincs. Jó esetben a gyermek csak „anyai” - nevelőszülői kezet tud szorítani, néha még azt sem.

Apám szülei korán meghaltak. Kilencévesen teljesen árva lett, s néhány esztendeig állami gondozásba vették a húszas években. Sohasem felejttem el a szomorú-feszült arcát amikor – gyerekként – elvitt egy Üllői út környéki szakmunkásképző intézetbe, ahol régen árvaház volt, s megmutatta azt a szobát, ahol sokadmagával lakott. Persze gyerekként fel sem fogtam, mit is jelent a szülők hiánya, ez számomra elképzelhetetlen szituáció volt.

Talán éppen ezért minden tiszteletem azoké az embereké, akik vállalkoznak a nevelőszülői szerepre. Magam is ismerek olyan családot, ahol egykeként vagy az édes testvérekkel a befogadott gyermek él boldogan.

Hadd kíváncsozzon ide egy idézet a könyvből:

„1987 áprilisától dolgoztam a Gyermekek- és Ifjúságvédő Intézet pedagógus munkatársaként. (...) Egyszer egyik gyermekemmel a bemutatkozáskor kezet fogtam. Jól szorítsd meg, mondtam neki. A másik fiú, akit már régebb óta ismertem, így szólt: Jól fogd meg, mert ez az egyetlen segítő kéz, amit megfoghatsz.”

A könyv konkrét esetek, küzdelmek, sorsok sokaságát idézi. Azonban nemcsak emberi problémákról, a nevelőszülők áldozatvállalásáról, nevelési buktatókról, hanem a gyermek és ifjúságvédelem időnként katasztrofális állapotáról is olvashatunk. A jobb híján tűzoltómunkára kényszerülő szak- és apparátusemberek soha nem szűnő lelkiismeret-furdalásáról, vagy a sziszifuszi munkában kiégett „illetékesek” már-már közömbös viselkedéséről is hírt kapunk.

Egyébként a könyvet nyugodt szívvel ajánlom minden olyan felnőttnek, pedagógusnak, aki gyermeket nevel, netán erre vállalkozni akar. Ugyancsak nem lenne haszontalan a Kaukázusi krétakör fejezeteivel megismerkednünk az államigazgatási, önkormányzati tisztségviselőknek. Azoknak, akik úgymond intézkedési, jogalkalmazási (és jogalkotási) döntési helyzetben vannak.

Párbeszéd Kiadó Budapest. 1992.

SZENES ANDREA: IGEN-ÉLMÉNYEK ÉS TÖPRENGÉSEK
CARL ROGERS SZEMÉLYKÖZPONTÚ PSZICHOLOGIÁJÁRÓL.

Magam sem tudom jobban az olvasó kíváncsiságát felkelteni a kliensközpontú terápia iránt, mint ahogy a szerző Szenes Andrea bevezetőjében teszi: „Mi a fene ez a személyközpontú megközelítés?”

Nos én kezdhethném néhány közmondással, ilyenekkel, mint például: Segíts magadon, az Isten is megsegít, vagy mindenki a saját szerencsájének kovácsa. Magyarul Carl Rogers azt az ősi bölcsességet ismerte fel, hogy az egyén önmaga szinte kimeríthetetlen erőforrásokkal rendelkezik. Amennyiben sikerül ráébreszteni az embert, hogy ne tátott szájjal várja a sült galambot, akkor az illető egyénisége, viselkedése, reagálása a környezet változásaira pozitívan változhat. Az egyén önmegvalósító képessége jelentős motiváló erővé válhat a terápiában. Persze ehhez a terapeuta aktív, belső, együttérző gondolatai és verbális cselekvése szükséges. Rogers így fogalmazza: „Az empátia önmagában gyógyító erő. A terápia egyik legfontosabb aspektusa, mert felszabadít és megerősít, s a legrémültebb klienst is visszahozza az emberiségbe. Ha egy embert megértene, akkor az az ember tartozik valahová.”

Persze ez nem csak azt jelenti, hogy a páciens elkezd beszélni a díványon, a terapeuta meg mindenre bólogat. Itt többről van szó. Ahhoz, hogy be tudjunk lépni a másik világába, először is el kell érnünk, hogy a páciens kitárulkozzon előttünk, magához engedjen bennünket. Ez már magában sem egyszerű dolog. Ezt követően mintegy be kell lépni a másik ember privát perceptuális világába, együtt kell érezni, élni a másik szorongásaival, érzelmi kitöréseivel. Ez persze törvényszerűen azzal jár, hogy félre kell tennünk saját énjünket, előítéleteinket, azonban bármikor képesnek kell lennünk visszalépni saját énjünkbe.

Carl Rogers a személyközpontú terápia apostola 1968-ban alapította az Egyesült Államokban a Személy Tanulmányozásának Központját (angol rövidítése CSP), amely már húsz éve szinte mozgalomként létezik. A világ számos országából származó szakemberek ezreit képezte ki a személyközpontú megközelítés módszertanára. Ezen ismereteket elsajátító szakemberek aztán rendszeresen találkoznak, kapcsolatban maradnak egymással. Időnként fórumokat szerveznek, amelyeken a konzultáció lehetősége mellett, 8-10 fős csoportokban, a szakmai kapcsolatok fejlesztésén túl a személyes kontaktusok elmélyítésére is lehetőség van.

Rogers szerint a személyes tapasztalat a legfőbb tekintély. Ő maga így fogalmaz: „Mások értékelése számomra nem irányadó. Mások ítélete, bár meg kell hallgatni és el kell fogadni annak, ami, nekem nem lehet mértékadó.”

Carl Rogers mozgalma a pszichológiai iskolákra nagy hatással volt, melyet tanítványai új tapasztalatokkal kiegészítve állandóan fejlesztenek. Részlet a könyv epilógusából: „Azt mondták, hogy Isten meghalt és lehet, hogy így van. Én azt hiszem azonban, hogy az az Isten, aki meghalt, az a ketrechen lévő Isten, az állatkerti Isten. (...) De a vad Isten, az az Isten, akit intellektusunk és akaratumunk nem tudott foglyul ejteni – akit nem lehet domesztikálni –, azaz ugyanolyan élő és szabad, mint valaha. (...) Mindenünket követelheti, amink csak van. Teljes, félelmetes, erőszakos változást kérhet. A pszichológia igazi mélysége a vad Isten kutatása.”

Kiadta a Relaxa Magyar Német Innovációs Kft. Budapest. 1991.